

DONES, PAU I SEGURETAT: 15 ANYS DE LA RESOLUCIÓ 1325 DE LES NACIONS UNIDES

RELATORIA DE LA JORNADA DE TREBALL
BARCELONA, NOVENBRE 2015

DOCUMENTS 14/2016

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL

PER LA PAU

DONES, PAU I SEGURETAT: 15 ANYS DE LA RESOLUCIÓ 1325 DE LES NACIONS UNIDES

RELATORIA DE LA JORNADA DE TREBALL

BARCELONA, NOVEMBRE 2015

DOCUMENTS 14/2016

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL

PER LA PAU

© 2016 Institut Català Internacional per la Pau
Carrer de la Tapineria, 10, 3ª Planta 08002 Barcelona
T. +34 93 554 42 70 | F. +34 93 554 42 80
icip@gencat.cat | www.icip.cat

Aquesta relatoria correspon a la jornada de treball “Dones, Pau i Seguretat: 15 anys de la Resolució 1325 de les Nacions Unides” celebrada el 3 de novembre de 2015 a Barcelona i organitzada per l’Institut Català Internacional per la Pau (ICIP).

Relatora

Aquesta relatoria ha estat redactada per Laia Farrera.

DL: B 11343-2016

ISSN: 2013-9969 (edició en línia)

Aquesta obra té una llicència Creative Commons de Reconeixement - No Comercial - Compartir sota la mateixa llicència 2.5 Espanya. Podeu llegir una còpia d'aquesta llicència al següent enllaç: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/> Es pot copiar, distribuir, comunicar públicament, traduir i modificar aquest document sempre que no es realitzi un ús comercial del mateix i es respecti l'autoria original.

SUMARI

PRESENTACIÓ	5
LES IDEES FORÇA DE LA JORNADA	6
1. LA BATALLA PACIFISTA DE LA RCS 1325 CONTRA EL SISTEMA DE SEGURETAT GLOBAL	8
2. UN IMPACTE MÍNIM SOBRE EL TERRENY	11
L'IMPACTE DE LA RCS 1325 EN LA REPRESENTACIÓ I PARTICIPACIÓ DE LES DONES	11
L'IMPACTE DE LA RCS 1325 EN ELS MECANISMES DE JUSTÍCIA, REPARACIÓ I RESTAURACIÓ	12
L'IMPACTE DE LA RCS 1325 SOBRE PERSONES EN SITUACIÓ DE DESPLAÇAMENT	13
3. ELS OBSTACLES EN LA IMPLEMENTACIÓ DE LA RCS 1325	14
MANCA DE FINANÇAMENT	14
MANCA DE MECANISMES OPERACIONALS I INDICADORS FIABLES	15
LES DIFERENTS LECTURES DE LA RCS 1325	16
4. LA PAU DE LES DONES	17
5. EL VINCLE ENTRE MASCULINITAT I MILITARISME	20
6. LA IMPORTÀNCIA DE LA PERSPECTIVA FEMINISTA DE LES DONES AL PODER	22
7. LA INSTRUMENTALITZACIÓ DE L'AGENDA DE DONES, PAU I SEGURETAT EN LA LLUITA CONTRA EL TERRORISME	24
8. TORNAR A LES ARRELS DE LA RESOLUCIÓ 1325	27

PRESENTACIÓ

El 31 d'octubre de l'any 2000, com a resultat de l'esforç del moviment feminista i pacifista internacional, el Consell de Seguretat de les Nacions Unides reconeixia oficialment i per primera vegada l'impacte de gènere sobre les dones i les nenes en els conflictes armats i la importància del rol d'aquestes en la construcció de la pau mitjançant l'aprovació de la Resolució 1325 (RCS 1325). Aquest fet va donar inici al què més tard es convertiria en l'Agenda internacional de Dones, Pau i Seguretat que reconeix el dret de les dones a participar activament en la construcció de la pau i la prevenció de conflictes violents, a ser incloses en els àmbits de presa de decisions i en les missions de manteniment de la pau a la vegada que destaca les necessitats específiques de protecció de les dones i les nenes en els contextos de conflicte armat.

A l'ocasió del quinzè aniversari de la Resolució, Nacions Unides va portar a terme un procés de revisió de la implementació de l'Agenda de Dones, Pau i Seguretat on es van avaluar els progressos i es van presentar els principals reptes de la implementació de la RCS 1325 en un exhaustiu anàlisi recollit en l'Estudi Global "[*Preventing Conflict. Transforming Justice. Securing the Peace. A Global Study on the Implementation of United Nations Security Council Resolution 1325*](#)". Amb objectiu de fer balanç, l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) va celebrar una jornada de treball el 3 de novembre de 2015 al Pati Manning de Barcelona.

La jornada es va iniciar amb l'obertura oficial del president de l'ICIP Rafael Grasa i va continuar amb una conferència inaugural dedicada als principals resultats de l'Estudi Global, seguida de dues taules rodones. En la primera taula, es va fer un recorregut pels avenços i obstacles en la implementació de la RCS 1325 a través dels casos de Colòmbia, Espanya i Bòsnia i Hercegovina, en representació de tres exemples ben diferents d'aplicació de la RCS 1325. I, en la segona, es van abordar els reptes i les mancances de la Resolució en el context actual. Les exposicions van anar seguides d'intensos debats amb el públic, entre els quals es va comptar amb la presència de representants de diferents institucions del govern català i espanyol, que van abordar qüestions tals com la importància de la perspectiva feminista en la

representació i participació de les dones en els llocs de presa de decisió; la incidència de la lluita contra la violència i l'extremisme en l'aplicació de l'Agenda; la interrelació de diverses causes en els conflictes actuals o la connexió entre pacifisme i feminisme, entre altres. L'acte de clausura va anar a càrrec de la directora de l'ICIP Tica Font, qui va recollir les impressions més destacades de la jornada, i de la llavors directora general de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament Marta Macías, qui va presentar la campanya [#DónaVeu1325](#), impulsada des del govern català per sensibilitzar i difondre el contingut de la Resolució.

Entre les ponents, es va comptar amb dues membres del Grup Assessor per a l'Estudi Global: Alaa Murabit, fundadora de *The Voice of Libyan Women*, qui va pronunciar la conferència inaugural, i Ruth Ochieng, directora executiva d'*Isis-WICCE*, qui va iniciar la segona taula sobre els reptes de la implementació de la RCS 1325 juntament amb Zarina Khan, membre de *Saferworld*. Luz Piedad Caicedo, fundadora i subdirectora de *Corporación Humanas*, va exposar la trajectòria de la implementació de la RCS 1325 a Colòmbia; Manuela Mesa, directora del *Centro de Educación e Investigación para la Paz* (CEIPAZ) va explicar l'adaptació de la Resolució a Espanya mitjançant l'aplicació del Pla d'Acció Nacional (PAN) i Lejla Somun-Krupalija, consultora independent en temes de gènere, va tancar la primera taula rodona amb el cas de Bòsnia i Hercegovina. Eulàlia Pascual, membre de la junta de govern de l'ICIP, va presentar Alaa Murabit en la conferència inaugural mentre que Mila Ramos, presidenta de l'ONGD *Mujeres en Zona de Conflicto*, i María Vilellas, investigadora de l'Escola de Cultura de Pau, van moderar la primera i la segona taula, respectivament.

LES IDEES-FORÇA DE LA JORNADA

Com a resultat de totes les contribucions a la jornada, ja fos en les exposicions o en els debats, van sorgir unes idees-força a partir de les quals s'articula el document present.

En primer lloc, es va constatar que malgrat la Resolució 1325 ha significat un punt d'inflexió en el reconeixement de la participació de les dones, no ha servit per transformar el model de seguretat militaritzada, tal com imaginaven les activistes que van aconseguir portar la demanda fins al Consell de Seguretat de Nacions Unides. Per contra, el progrés més significatiu dels darrers quinze anys ha estat bàsicament l'increment del nombre de dones a un sistema preparat per seguir donant respostes armades als conflictes i mantenir així l' statu quo (És a dir, més dones als exèrcits, als cossos policials, als cascs blaus de les Nacions Unides, entre altres).

Com a conseqüència de la primera idea central, una segona apreciació va ser la decepció general entre les organitzacions dedicades a la construcció de pau i a l'apoderament de les dones en relació a l'aplicació de la Resolució, que a la pràctica, s'ha traduït en un impacte gairebé insignificant en la vida de les dones que viuen en situació de conflicte o post conflicte armat.

En tercer lloc, es va constatar que els principals obstacles per portar a terme els compromisos adquirits sobre el paper s'han basat en la manca de voluntat política traduïda en un finançament insuficient i en la manca de mecanismes operacionals efectius així com les diverses interpretacions que s'han fet de la Resolució.

En quart lloc, es va aprofundir en el concepte de pau i seguretat de les dones sobre el terreny, que passa per una interpretació del benestar integral tant a nivell individual com comunitari.

En cinquè lloc, es va fer referència a la necessitat d'afegir també la perspectiva masculina en l'estudi de les causes conductores dels conflictes i en l'impacte de la violència, ja que, fins ara, l'anàlisi de la perspectiva de gènere en els enfrontaments armats s'ha centrat bàsicament en els efectes que tenen les guerres sobre les dones un cop els conflictes s'han desenvolupat violentament.

En sisè lloc, es va parlar de la importància de la perspectiva feminista per a la transformació del model patriarcal global. L'Agenda de Dones, Pau i Seguretat ha tendit a identificar i reduir el concepte de "gènere" amb "les dones" i, en aquest sentit, s'ha obviat també que les dones són un grup àmpliament heterogeni i que encara cal treballar per a una efectiva representació de totes elles i de la seva diversitat.

En setè lloc, es va fer esment a la preocupació de les organitzacions de la societat civil respecte una nova instrumentalització de l'Agenda en nom de la lluita contra el terrorisme i l'extremisme violent mitjançant la RCS 2242, la vuitena de les Resolucions que conformen l'Agenda, aprovada el 13 d'octubre de 2015.

Per últim, es va constatar la importància de realitzar un canvi d'enfocament en l'Agenda que implica prioritzar les polítiques de prevenció de conflictes i la capacitat de les dones per construir la pau, retornant a les arrels antimilitaristes originals de la Resolució 1325.

LA BATALLA PACIFISTA DE LA RCS 1325 CONTRA EL SISTEMA DE SEGURETAT GLOBAL

Tal com va avançar Rafael Grasa en l'acte inaugural, el balanç general dels quinze anys de la Resolució no es pot considerar encara com a positiu. Els tímids avenços diplomàtics en el reconeixement internacional del paper de les dones amb prou feines han transcendit les declaracions de bones intencions que, lluny de l'esperit dels moviments feministes que la van impulsar, no han aportat canvis substancials en l'estructura militaritzada del sistema de seguretat global.

La RCS 1325 recollia la importància de reconèixer el sofriment de les dones i l'exigència de la seva participació en la resolució de conflictes, però a més de donar un èmfasi especial a les dones, les activistes que van impulsar la Resolució l'entenien com una eina emmarcada en l'Agenda de Pau Global i no només de Dones, Pau i Seguretat. No obstant, mentre els moviments feministes van interpretar l'adopció de la Resolució com un avenç en la inclusió de les dones en la presa de decisions, els poders fàctics en van fer una lectura pròpia ajustada als seus interessos que perpetuava les dinàmiques de control i manteniment del poder del sistema actual. Tal com va assenyalar Ruth Ochieng, l'absència de la perspectiva de gènere en la lectura de la RCS 1325 va portar a que en els darrers quinze anys, tan sols "algunes" dones fossin merament "convidades" a formar part d'un sistema patriarcal i militarista preestablert, sense que això impliqués canvis més profunds en la forma d'actuar sobre els conflictes ni que la seva veu fos pròpiament escoltada.

Al llarg de la jornada es van descriure diversos elements de la naturalesa patriarcal del sistema de poder actual i de la qual deriva aquesta concepció militaritzada de seguretat. En l'anàlisi de la identitat masculina durant els conflictes, Zarina Khan va esmentar les qualitats socialment construïdes que s'associen a homes i nens, la majoria de les quals es vinculen a aconseguir, exercir i mantenir el poder. Khan assenyala l'estreta relació d'aquestes amb la violència que, projectades a escala internacional, posen de relleu un poder global centralitzat, amb estructures internacionals poc representatives i polítiques creades des de dalt cap a baix. Unes polítiques dissenyades des del Nord cap al Sud, enteses i tractades de manera segmen-

tada i, massa sovint, dissenyades per afavorir determinats interessos econòmics i polítics -en aquest cas representats pels cinc membres permanents del Consell de Seguretat- que, tal com van assegurar diverses de les ponents, no contribueixen a acabar amb els conflictes.

En aquest sentit, tal com van exposar Manuela Mesa i Lejla Somun-Krupalija en els casos d'Espanya i Bòsnia i Hercegovina respectivament, el progrés més destacat dels darrers quinze anys ha estat l'augment de la presència de dones als exèrcits com a resposta a l'aplicació de la RCS 1325 de manera que, malgrat el seu esperit antimilitarista, aquesta ha estat sovint cooptada per a potenciar el paper de les forces armades i, a la vegada, per a mantenir l'estatu quo de gènere patriarcal. En paraules de María Villellas, en una de les seves intervencions des del públic, "va ser un esforç molt gran de les dones de la societat civil que aquesta qüestió arribés al Consell de Seguretat, però un cop hi arriba, deixa de ser nostra [de les dones] i passa a ser dels governs".

Des d'aquest punt de vista, doncs, és lògic que el major progrés en la implementació de la Resolució dels darrers anys s'hagi traduït bàsicament en alguns compromisos polítics i, en un petit augment del nombre de dones a un sistema de poder que continua oferint el mateix tipus de respostes militaritzades als molts i diversos conflictes actuals.

LES DIVERSES LECTURES DE LA RESOLUCIÓ A COLÒMBIA

L'evolució de la Resolució 1325 a Colòmbia ha estat si més no, singular. A més d'haver tingut diverses interpretacions, és l'únic país on ha creat controvèrsia i on, fins i tot, ha arribat a ser rebutjada per la naturalesa militaritzada de l'òrgan que l'ha emès: el Consell de Seguretat de les Nacions Unides.

Luz Piedad Caicedo va explicar que, d'acord amb un estudi realitzat per l'organització Corporación Humanas, fins l'any 2010 la RCS 1325 passa pràcticament desapercebuda entre la societat colombiana i no és fins l'any 2013 que aquesta comença a ser utilitzada, tot i que de manera esbiaixada. Caicedo, a més, va emfatitzar les diverses i diferenciades interpretacions que es van fer de la Resolució. D'una banda, existia la postura governamental que la va difondre com a eina no vinculant per a situacions de post conflicte d'acord amb els interessos del llavors president Uribe [2002-2010] qui va proclamar la superació del conflicte i va aprofitar el context post 11-S per insistir en el caràcter terrorista de les FARC. D'aquesta manera, si s'entenia la Resolució en aquests termes, s'estaria acceptant també la versió governamental que negava el conflicte.

En segon lloc, hi havia una segona postura que considerava que la Resolució no brindava eines prou concretes per a la lluita dels drets de les dones al costat d'altres documents internacionals considerats amb més pes, com per exemple la CEDAW. Una tercera posició, n'assenyalava el seu caire militarista la qual cosa despertava rebuig i, finalment, una quarta que considerava que les dones del país ja havien treballat molt per a la pau i, per tant, la RCS 1325 no es considerava especialment necessària.

Segons Caicedo, tot això ha comportat que la Resolució no hagi contribuït a augmentar la participació de les dones en les actuals negociacions de pau, ni entre les files del govern ni en la guerrilla i, en canvi, que el nombre augmenti quan es tracta de les visites a l'Havana com a víctimes, en contraposició a l'èmfasi en la participació de les dones que assenyalava la RCS 1325.

Actualment, la Resolució ha guanyat cert reconeixement entre les organitzacions de dones del país, malgrat que alguns dels usos més destacats que se n'han fet ha estat mitjançant el sistema de justícia. D'una banda, en la qüestió de les persones en situació de desplaçament – aproximadament sis milions, segons les xifres oficials- i, de l'altra, en el reconeixement de la violència sexual com a crim de guerra i no com a dany col·lateral. En el primer cas, és la Cort Constitucional qui utilitza la Resolució per a sol·licitar a l'estat colombià que compleixi amb les seves obligacions en relació a l'atenció a la població desplaçada i, en especial, les dones. I, en el segon cas, es tracta d'un acord de justícia que considera la violència sexual com a delictes de lesa humanitat per la qual cosa no admetrà indults ni amnisties, tot i que contempla alguns tipus de penalitzacions restauratives. La importància en aquest cas radica en la modificació de la conducta dels milicians que, fins ara, negaven els delictes al·legant que la guerrilla penalitzava la violència sexual amb la mort per la qual cosa, segons les FARC, no era possible inculpar els guerrillers davant la justícia colombiana.

UN IMPACTE MÍNIM SOBRE EL TERRENY

Malauradament, els avenços sobre el paper amb prou feines han tingut impacte en la vida de les dones en situació de conflicte. Tant Alaa Murabit com Ruth Ochieng van destacar que la major part dels buits en la implementació de la Resolució es deuen, en bona mesura, a la distància abismal que segueix existint entre la presa de decisions i les diverses realitats sobre el terreny. En aquest aspecte, les dues membres del Grup assessor per l'Estudi Global van assenyalar que les organitzacions internacionals no tenen prou capacitat estructural per fer front a les necessitats derivades dels conflictes actuals i que, de l'altra, tampoc donen suport a les organitzacions de base que millor coneixen els contextos locals. Segons les ponents, el desconeixement de la realitat sobre el terreny, les rígides estructures de les agències internacionals i la manca de col·laboració amb les comunitats afectades porten a que, sovint, es malbaratin molts recursos, que aquests s'inverteixin en projectes estèrils o que, senzillament, no arribin a qui estaven destinats.

L'IMPACTE DE LA RCS 1325 EN LA REPRESENTACIÓ I PARTICIPACIÓ DE LES DONES

En aquesta mateixa línia, i malgrat les provades capacitats de negociació de les dones, una altra de les importants mancances dels darrers quinze anys recollides en l'Estudi Global ha estat la **persistent absència de les dones a les taules de negociació**, la qual cosa encara se segueix veient com “una complicació” o “un luxe”. Durant la conferència inaugural, Alaa Murabit va esmentar que, entre 1992 i 2011, menys del 4% dels participants en acords de pau i només el 10% dels negociadors eren dones. Luz Piedad Caicedo afegia en la seva intervenció sobre el cas colombià que, en les negociacions de l'Havana, només dos dels set integrants de la delegació governamental són dones que, a més, no han entrat en escena fins al cap de tres anys d'haver iniciat els diàlegs. I, en aquest mateix sentit, Lejla Somun-Krupalija va destacar a l'inici de la seva intervenció que, malgrat que el reconeixement de la violència sexual exercida sobre les dones durant la guerra de Bòsnia va

ser decisiu per la preparació i adopció de la RCS 1325, la signatura dels acords de pau que van posar fi a la guerra dels Balcans es van portar a terme amb l'absència absoluta de dones, a excepció de les intèrprets.

Tot i l'èmfasi posat en l'apoderament de les dones en la resolució de conflictes i l'augment del seu nombre en els cossos de seguretat, **la lectura clàssica de les dones com a víctimes** no ha canviat significativament al llarg dels darrers quinze anys. Ruth Ochieng explicava que a l'Àfrica la pobresa afecta amb més intensitat les dones, la qual cosa les atrapa en el paper de demandants d'ajut i, per tant, les perpetua en el rol de víctimes. En l'escenari del post conflicte colombià, Caicedo afegia que mentre el nombre de dones en les converses de pau seguia essent baix, aquest augmentava quan es tractava de les visites que havien fet les dones a l'Havana com a víctimes en comparació a les que feien els homes en el mateix sentit. Així, la fundadora de *Corporación Humanas* va assenyalar que en la primera visita a la capital cubana, les dones van representar el 58%, en la segona, el 75%, fins que a les darreres es va equilibrar la representació entre homes i dones.

L'IMPACTE DE LA RCS 1325 EN ELS MECANISMES DE JUSTÍCIA, REPARACIÓ I RESTAURACIÓ

Una altra de les mancances destacades en el balanç dels darrers quinze anys ha estat en relació a **la reparació**. En aquest aspecte, Ruth Ochieng va assenyalar que la recuperació que s'ha portat a terme en escenaris de post conflicte africans s'ha centrat bàsicament en la reconstrucció d'infraestructures o sistemes jurídics sense tenir gairebé en compte el dany humà causat a les persones que han patit les conseqüències de la guerra. Ochieng va remarcar que, malgrat "la Resolució deixa molt clar que la reparació s'està referint als cossos i ments d'aquestes dones", al llarg dels darrers 15 anys, els serveis bàsics de salut per a la restitució de les greus conseqüències físiques i psíquiques derivades de la violència que moltes d'elles pateixen durant els conflictes han estat molt escassos.

A la manca de serveis econòmics i sanitaris, s'hi afegeix el que Eulàlia Pascual va definir des del públic com "la incapacitat del sistema per a proporcionar justícia restaurativa a les dones més enllà del càstig als perpetradors de la violència". Lejla Somun-Krupalija va agregar que els **mecanismes de justícia i de restitució** portats a terme a Bòsnia i Hercegovina no han arribat a compensar la majoria de les dones bosnianes víctimes de la violència sexual patida durant i després de la guerra dels Balcans. Segons la ponent, moltes de les dones han mort i moltes d'altres ni tan sols han arribat a rebre assistència sanitària. En relació a les denúncies judicials, amb prou feines hi ha hagut suport a l'acompanyament de les víctimes.

mes als tribunals i, quan ha existit, ha estat inadequat i poc sensible amb les circumstàncies de les dones, la qual cosa ha augmentat encara més la dificultat per accedir a compensacions per a aquest tipus de danys.

L'IMPACTE DE LA RCS 1325 SOBRE LES PERSONES EN SITUACIÓ DE DESPLAÇAMENT

La darrera gran mancança recollida al llarg de la jornada va ser la referent a la de **les persones en situació de desplaçament** a causa de la violència als seus llocs d'origen i a qui, malgrat la RCS 1325, tampoc s'ha donat resposta de manera eficient (a excepció de Colòmbia on ha estat la justícia qui ha utilitzat la Resolució per reclamar els drets dels desplaçats). D'una banda, Manuela Mesa va assenyalar el cas gairebé omís que s'ha fet del tercer objectiu del PAN espanyol el qual contempla la protecció de dones i nenes en camps de refugiats en zones de conflicte. I, de l'altra, Zarina Khan i María Villellas van fer esment a la reacció que els diversos governs han tingut davant el que s'ha anomenat "la crisi dels refugiats" en relació als milers de persones que van arribar a Europa a l'estiu de 2015 fugint, majoritàriament, de la guerra de Síria. Khan va explicar com el govern britànic responia amb l'exèrcit als refugiats que esperaven a la frontera francesa de Calais com si enlloc d'una emergència humanitària es tractés d'una amenaça a la seguretat nacional. Al seu torn, María Villellas va denunciar la desídia del govern espanyol, tant per les peticions d'asil com per l'estat de les persones migrades que es troben dins les seves fronteres, a qui se'ls nega l'atenció sanitària. Donada la situació, Ruth Ochieng es preguntava -des del públic- si el pressupost espanyol dedicat a la RCS 1325 contemplava alguna partida destinada a la societat civil que és qui, davant les circumstàncies descrites, es fa càrrec d'acollir i integrar la població immigrada i refugiada que es queda al país.

ELS OBSTACLES EN LA IMPLEMENTACIÓ DE LA RCS 1325

En el recorregut per l'aplicació de la Resolució 1325 en diferents escenaris, es va fer palès cert sentiment de frustració per part dels moviments feministes en relació a l'aplicació de la Resolució. Malgrat la retòrica nacional i internacional que ha envoltat l'Agenda de Dones, Pau i Seguretat, la principal dificultat per la implementació ha estat -segons la majoria d'intervencions al llarg de la jornada- la manca de voluntat política per fer-ho.

En l'àmbit internacional, Alaa Murabit va posar de manifest la falta d'implicació de les pròpies Nacions Unides en el cas de les taules de negociació de pau per Líbia, en les quals no es van arribar a incloure les dones. Segons la ponent, malgrat "comptar amb un inigualable potencial polític, institucional i econòmic", l'ONU no ha utilitzat el seu reconegut poder institucional per incloure les dones a les taules com a condició innegociable.

En l'àmbit estatal, el mecanisme més estès per portar la Resolució a la pràctica ha estat el Pla d'Acció Nacional (PAN), una eina que ha permès als governs adaptar el contingut de l'Agenda sobre Dones, Pau i Seguretat a cada context local segons les seves prioritats polítiques, com en els casos exposats d'Espanya i Bòsnia i Hercegovina. Tanmateix, la creació dels Plans d'Acció Nacional en els dos països no ha garantit avenços significatius en la implementació de la RCS 1325 donat que no han estat acompanyats de recursos suficients com per exemple un pressupost adequat o mecanismes operacionals efectius.

MANCA DE FINANÇAMENT

En l'aspecte econòmic, tant Manuela Mesa com Lejla Somun-Krupalija van assenyalar l'escàs compromís financer dels governs espanyol i bosnià en relació als Plans d'Acció Nacionals respectius i les organitzacions de dones, en general. En el marc de la participació del govern espanyol al Consell de Seguretat com a membre no permanent, Manuela Mesa va fer un èmfasi especial en la creació d'un nou fons

–infradotat– per a donar suport a la participació de dones en negociacions de pau de només 750.000 euros, els quals, segons va expressar Mesa “és l’equivalent al pressupost anual d’una ONG de mida mitjana”. Al seu torn, Lejla Somun-Krupalija va assenyalar també la falta de voluntat política del govern bosnià traduïda en una manca de pressupost governamental específic per a la implementació de la RCS 1325 així com l’escàs finançament per tota l’àrea de serveis destinats a les supervivents dels crims de violència sexual durant la guerra dels Balcans.

MANCA DE MECANISMES OPERACIONALS I INDICADORS FIABLES

Un altre dels obstacles destacats durant la jornada en relació a la implementació de la Resolució va ser la manca de mecanismes operacionals efectius i d’indicadors fiables.

Mentre que a Bòsnia Hercegovina, el primer PAN va ser difícil de monitorar al principi a causa de l’excés d’indicadors, Lejla Somun-Krupalija apuntava que un dels obstacles per avançar en la implementació al país balcànic ha estat precisament la manca de dades qualitatives que acompanyessin els progressos indicats per les xifres.

En el cas espanyol, Manuela Mesa destacava la manca d’indicadors fiables per mesurar els avenços reals en la implementació així com l’absència de punts focals i d’interlocutors específics als Ministeris que integraven el Pla d’Acció Nacional. Pel que fa el monitoratge i els mecanismes de rendició de comptes, Mesa va esmentar informes descriptius i auto complaents realitzats des dels propis organismes que havien de portar a terme els objectius del Pla, la qual cosa dificultava també la capacitat de mesurar l’efectivitat de les accions que s’havien de realitzar mitjançant el PAN espanyol. Tal com va assenyalar Alaa Murabit, els Plans d’Acció Nacional no contemplen mecanismes legals per incentivar la rendició de comptes dels Estats i, per tant, els mecanismes existents es fixen com a opció i no com a obligació capaç de mesurar responsabilitats de forma efectiva. I, en aquest mateix sentit, Somun-Krupalija va apuntar a que fins ara, tots els mecanismes existents s’havien creat pensant en els Estats, els donants o la comunitat internacional, quan de fet, caldria dirigir-los a la societat civil.

En l’esfera internacional, Ruth Ochieng va apuntar que els macro indicadors globals de la RCS 1325 no recullen el dia a dia de la qualitat de vida de les dones. En aquest sentit, la ponent ugandesa també va posar de relleu que actualment encara falten dades estadístiques per saber quants diners dels que teòricament es destinen

a Dones, Pau i Seguretat arriben a les dones sobre el terreny. Ochieng va posar de manifest que, sovint, les partides van a parar gairebé exclusivament a la capacitat de gènere per als militars de manera que els recursos difícilment arriben a les dones que pateixen o han patit les conseqüències dels conflictes o, per exemple, a aquelles dones que podrien participar en taules de negociacions, entre altres.

LES DIFERENTS LECTURES DE LA RCS 1325

Un altre dels obstacles constatats al llarg de la jornada és la dificultat en la implementació de l'Agenda sobre Dones, Pau i Seguretat a causa de les diverses interpretacions que s'han fet de la Resolució.

En el cas espanyol, es va posar de relleu la instrumentalització que n'han fet les forces armades per promocionar el seu paper en les missions de pau mitjançant el reclutament de dones a les seves files. A nivell polític, Manuela Mesa va explicar com el govern espanyol havia aprofitat els avenços en qüestions de gènere impulsats per l'equip de govern anterior per formar part del Consell de Seguretat de les Nacions Unides malgrat la retallada de drets de les dones a Espanya.

No obstant, un dels països on la Resolució 1325 ha tingut més d'una interpretació ha estat Colòmbia. Luz Piedad Caicedo va posar de manifest les diverses lectures que la RCS 1325 ha tingut entre les organitzacions de la societat civil. Algunes de les reticències estaven vinculades al fet que en aquest país, el govern d'Uribe va difondre la utilització de la RCS 1325 com una eina de reconstrucció en el procés de desmobilització dels grups paramilitars endegada sota el seu mandat [2002-2010]. Durant aquest període, Uribe va proclamar la superació del conflicte armat i, en conseqüència, va insistir en el caràcter terrorista de les FARC. D'aquesta manera, les actuacions militars contra la guerrilla s'equiparaven a la lluita antiterrorista creant així un discurs oficial molt afí al del govern nord-americà posterior als atemptats de l'11-S.

Per últim, tant Luz Piedad Caicedo com Lejla Somun-Krupalija van assenyalar el poc pes que havia tingut la Resolució a Colòmbia i a Bòsnia i Hercegovina en comparació a d'altres documents internacionals considerats més importants com la CEDAW (Convenció per l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona, per les seves sigles en anglès), la Plataforma per l'Acció de Beijing o el Conveni d'Istanbul sobre la Violència contra la Dona.

Mentre que al llarg de la jornada es van posar de manifest la distància entre les diverses interpretacions de la Resolució i els pobres resultats aconseguits fins al moment, Ruth Ochieng va aprofundir en la concepció de pau i seguretat de les dones que pateixen les guerres.

Més enllà de l'absència de violència, aquesta interpretació de pau entrellaça els diversos factors que intervenen en el benestar integral de les persones, i també de les comunitats. Després d'haver patit les conseqüències d'un o més d'un conflicte sobre els seus cossos, ments i esperits, *les dones d'Ochieng* relacionen la pau amb la salut, la seguretat alimentària, l'accés als recursos, la no discriminació, la inclusió política, la possibilitat de les persones i les comunitats per prendre les seves pròpies decisions, la construcció d'una democràcia genuïna i una bona governança i, en definitiva, tots els elements que contribueixen al benestar i al ple desenvolupament dels individus i les comunitats.

I és en aquest sentit que el paper de les dones es revela tan important en la construcció i manteniment de la pau en els seus contextos, però sobretot i en especial, des de la perspectiva de la prevenció dels conflictes.

Tant Ruth Ochieng com Alaa Murabit van posar de manifest que les dones han estat compromeses en pràctiques de prevenció no oficials en les seves comunitats durant segles donat que són elles les qui configuren els puntals de les seves societats, les qui millor coneixen les necessitats de l'entorn amb el que es comprometen i, en definitiva, tal i com explicava Murabit, les qui "s'asseguren que els llums continuïn encesos quan els homes estan lluitant". És així com, per exemple, les dones líbies van ser les primeres en copsar les primeres senyals de radicalització després de la revolta l'any 2011 i les qui es van mobilitzar per intentar evitar-ho.

A més, les condicions d'especial vulnerabilitat de les dones davant dels esclats de violència i el seu impacte porten a que siguin elles les qui connectin més ràpidament amb les necessitats reals de la comunitat per al manteniment de la pau i les

qui treballen més activament per a aconseguir-ho. Un estudi del *Graduate Institute* de Ginebra, esmentat per Murabit, revelava que la presència femenina en 40 processos de pau realitzats entre 1990 i 2013 agilitzava les negociacions i que, estadísticament parlant, la inclusió de les dones significava que els acords de pau tenien un 35% més de possibilitats de durar més de cinc anys.

La important funció de les dones en el teixit de les comunitats és també el motiu pel qual són brutalment agredides durant els conflictes ja que, segons Ochieng, “quan s’ataca la sexualitat d’una dona, es destrueix a la comunitat sencera”. En aquesta línia, la ponent ugandesa va explicar el projecte portat a terme per la seva organització perquè, un cop recuperades de la violència patida, es reforci el paper preventiu de les dones com a agents de pau en les seves comunitats. Així, a la vegada que *Isis-WICCE* acompanya en el restabliment físic, psíquic i espiritual de les dones agredides durant els conflictes, també les capacita en lideratge i amb educació específica per la pau. D’aquesta manera, les dones compten amb eines per augmentar el seu potencial, adquireixen la capacitat d’advocar per intervencions polítiques responsables i, com a resultat, es converteixen en activistes pacifistes mitjançant el reforç d’actuacions preventives des de les bases.

Les dues assessores per a l’Estudi Global posaven així de manifest la necessitat d’incorporar la capacitat transformadora de les dones en procediments i programes oficials. Igualment, destacaven la importància d’aliar-se amb elles i amb les comunitats dins l’àmbit local en la planificació de la implementació de la RCS 1325 per tal de crear models de resposta social i culturalment acceptats en la construcció i manteniment d’una pau duradora.

LLUMS I OMBRES EN EL PLA D'ACCIÓ NACIONAL A ESPANYA

Manuela Mesa va fer un recorregut per la implementació de la Resolució 1325 a Espanya mitjançant tres moments clau en l'evolució de l'aplicació del Pla d'Acció Nacional (PAN), aprovat l'any 2007. Adoptat en un moment favorable per les qüestions de gènere a nivell estatal, Mesa va explicar que el PAN espanyol va ser un document molt ambiciós però molt difícil de portar a la pràctica donat que neix sense marc d'execució, amb finançament insuficient, sense indicadors de seguiment per mesurar l'efectivitat de les accions, sense mecanismes de rendició de comptes i sense comptar amb la societat civil, a la què s'incorporarà més tard i de manera parcial. Per la banda governamental, la ponent també va destacar una forta manca de participació dels vuit Ministeris que hi havien d'estar implicats, a excepció del de Defensa que va aprofitar l'oportunitat per potenciar la imatge de l'exèrcit i el seu paper en les missions de pau.

En el moment de sorgiment, doncs, existien dues posicions respecte la RSC 1325 que fins a cert punt es mantenen fins avui. Una, que l'entenia com una eina que permetia la connexió entre les organitzacions i la seva participació en el moviment internacional per la pau i, l'altra, que la veia amb més recel ja que la considerava com una justificació de l'increment de la participació de les dones a l'exèrcit.

Un segon moment destacat arriba amb el canvi de govern de 2011 que porta a un fort retrocés en els drets de les dones a nivell estatal i que deixarà també en segon terme l'aplicació del Pla d'Acció Nacional. Malgrat aquest fet, en els darrers anys de l'actual legislatura [2011-2015], la diplomàcia espanyola aprofita les qüestions de gènere per aconseguir un seient al Consell de Seguretat com a un dels deu membres no permanents per al període 2015-16. Així, es dona la situació d'un govern que, d'una banda retalla els drets de les dones en l'àmbit nacional mentre que en l'esfera internacional presenta propostes sobre la introducció de la perspectiva de gènere en les missions de pau espanyoles i que, a la vegada, commina a altres països a comprometre's en avançar en l'Agenda de Dones, Pau i Seguretat. Des d'aquesta posició, i arribant així al moment actual, el govern es compromet a crear un segon PAN que es presenta com una oportunitat per esmenar els errors de l'anterior: la incorporació de la participació de la societat civil, la creació d'un marc pressupostari i un calendari d'execució així com la introducció de bones pràctiques ja existents. En aquest punt, però, Manuela Mesa va assenyalar el risc d'una nova instrumentalització de l'Agenda en la lluita contra la violència extremistista i l'antiterrorisme recollides en la nova Resolució 2242, aprovada sota la presidència espanyola del Consell de Seguretat el 13 d'octubre de 2015.

Mentre que la discussió sobre la perspectiva de gènere en el balanç dels quinze anys de la RCS 1325 va girar al voltant dels drets de les dones i les nenes, en l'abordatge dels reptes en el context actual, Zarina Khan va posar el focus en la construcció social de la identitat masculina i el seu vincle amb la militarització i el conflicte armat. La ponent va exposar els resultats de diferents recerques centrades en l'anàlisi de la perspectiva de gènere en les causes conductores de les guerres per a intentar comprendre els factors que converteixen els conflictes en violents i ampliar així les perspectives sobre el tractament de les masculinitats per tal d'avançar en l'Agenda sobre Dones, Pau i Seguretat.

Així, Khan va assenyalar, d'una banda, les normes de gènere patriarcals que atorguen poder i privilegis als homes per sobre de les dones i, de l'altra, el fet que la violència es troba molt més arrelada en el procés de socialització de la identitat masculina que no pas en la femenina. D'aquesta manera, mentre el patriarcat legitima la dominació dels homes per sobre de les dones, el militarisme legitima les solucions violentes als conflictes. Segons la literatura acadèmica esmentada per Khan, en temps de guerra s'associa fàcilment la idea de "ser un home" amb la de "ser un combatent" de manera que durant els conflictes, els homes es troben sota la pressió "d'haver de donar suport a accions militars, de prendre les armes, de lluitar, de matar i, fins i tot, de voler morir per la seva comunitat" per tal de complir amb les expectatives de gènere que la societat els imposa.

En aquest punt, es va posar de manifest l'estreta relació entre el moviment feminista i el pacifista en el sentit que tots dos se centren en la lluita per eradicar totes les formes de violència –entre les quals s'inclou el militarisme–, però sobretot, perquè tots dos moviments emfatitzen la importància de les formes no violentes amb què persegueixen els seus objectius. En aquest sentit, la representant de *Saferworld* va remarcar que cal que la perspectiva dels drets de les dones i l'anàlisi del rol de les masculinitats s'entenguin juntes perquè conformen les dues cares de la mateixa moneda en els esforços per a prevenir els conflictes armats.

Així, entre els reptes actuals per a la implementació de la RCS 1325, Zarina Khan remarcava la importància d'afegir el focus sobre les masculinitats en l'anàlisi de conflictes per tal de comprendre millor el seu curs i desafiar així la naturalesa militaritzada dels sistemes de seguretat existents. Un altra aportació destacada recollia la importància de l'educació per la igualtat de gènere i el suport de la inclusió de les dones a tots els nivells amb l'objectiu de seguir treballant en la transformació del desequilibri de poder entre homes i dones a llarg termini.

LA IMPORTÀNCIA DE LA PERSPECTIVA FEMINISTA DE LES DONES AL PODER

Tal com es va posar de manifest al llarg de la jornada, l'Agenda de Dones, Pau i Seguretat ha tendit a identificar el concepte de gènere amb “dones” i a reduir la introducció de la perspectiva de gènere amb la inclusió d'algunes dones en un sistema de poder masculinitzat sense que això hagi significat gaire canvis sobre el terreny. Així, l'èmfasi feminista en la perspectiva de gènere s'ha revelat com un element essencial per a qüestionar els fonaments del sistema de poder patriarcal i promoure canvis en les solucions d'estructura militaritzada.

En aquest sentit, un dels debats més intensos sorgits novament arran de la participació de les dones va girar al voltant de la seva consciència sobre les desigualtats per raó de gènere, ja que tal i com va assenyalar Lejla Somun-Krupalija “la participació de les dones s'està convertint en una llista de verificació pels partits polítics” sense que això impliqui canvis substancials en l'avenç dels drets de les dones que, d'altra banda, “conformen un grup àmpliament heterogeni en el que encara cal treballar per a una representació inclusiva”. La ponent bosniana va introduir així la controvèrsia al voltant de les actituds masculinitzades de les dones que arriben als llocs de presa de decisions -de vegades, condició indispensable per a accedir-hi i mantenir-s'hi - i la importància de comptar amb aliades al poder perquè sinó “les pròpies dones acaben esdevenint enemigues” del moviment que treballa pels seus drets.

Si bé la majoria d'opinions coincidia amb que és preferible que aquestes dones donin suport a la causa feminista, més d'una veu va subratllar la urgència d'asseure-les a la taula, independentment de la seva sensibilitat en qüestions de gènere i treure partit així de la seva posició capacitant-les, si s'escau, un cop siguin allà per tal de normalitzar la seva inclusió i evitar el qüestionament de la seva representativitat. En molts països, el fet que les dones accedeixin a aquests espais es considera un

triomf en sí mateix i un primer pas fonamental per començar a canviar mentalitats ja que la seva sola presència ha estat històrica i rígidament vetada.

D'altra banda, el debat també va abordar el paper dels homes en la tasca de l'Agenda de Dones, Pau i Seguretat. Si bé es reconeixia que la seva col·laboració és necessària per a la desconstrucció dels rols de gènere en l'àmbit global, la seva inclusió en els espais de dones ha representat també un element de tensió entre els moviments socials a qui els preocupa que aquests acabin prenent el protagonisme per la inèrcia del sistema que els privilegia.

Així, es va tornar a fer palesa la importància de la introducció d'una perspectiva de gènere que sigui crítica amb les masculinitats militaritzades, més enllà de si les interioritzen homes o dones.

LA INSTRUMENTALITZACIÓ DE L'AGENDA DE DONES, PAU I SEGURETAT EN LA LLUITA CONTRA EL TERRORISME

7

Aprovada tot just un any abans de l'11-S, l'adopció de la RCS 1325 va obrir una escletxa en la militaritzada naturalesa del Consell de Seguretat, la responsabilitat principal del qual és vetllar per la pau i la seguretat internacionals. Tal com va contextualitzar Rafael Grasa a l'inici de la jornada, la Resolució va sorgir emmarcada en el concepte de seguretat humana deguda al canvi de naturalesa dels conflictes armats. És a dir, de la necessitat de protegir els civils, sobretot els grups especialment vulnerables, de contextos violents derivats de conflictes de naturalesa interna, d'inseguretat ciutadana o delinqüència transnacional, entre altres, en els que els Estats “perdién parcialment el monopoli dels mitjans massius de violència” en favor d'actors privats. No obstant, els esdeveniments de 2001 van donar un nou gir al paradigma de seguretat mundial restringint de nou aquesta concepció i donant pas a un augment de la militarització de les relacions internacionals en nom de la lluita contra el terrorisme i l'extremisme violent.

D'aquesta manera, pràcticament des de la seva adopció, l'Agenda de Dones, Pau i Seguretat s'ha desenvolupat en paral·lel a l'expansió de *la lluita global contra el terror* que ha acabat fent-se un lloc a l'Agenda mitjançant la Resolució 2242, aprovada pel Consell de Seguretat a l'octubre de 2015. Tant Manuela Mesa com María Vilellas van recollir la preocupació de la societat civil davant d'aquest fet ja que els nombrosos antecedents en la cooptació de l'Agenda, fan témer que s'instrumentalitzí la RCS 2242 per a utilitzar les dones com a armes de guerra o per justificar accions armades per part dels governs.

Malgrat el poc temps transcorregut des de l'adopció de la vuitena de les Resolucions que conformen l'Agenda sobre Dones, Pau i Seguretat, les opinions expressades durant la jornada recollien un sentiment més aviat pessimista respecte la RCS 2242. Mentre que Ruth Ochieng feia una crida a mantenir la perspectiva crítica, des del públic s'apuntava al què semblava una “barreja d'agendes” en referència a la lluita contra el terrorisme i la seguretat de les dones durant els conflictes armats.

Per la seva banda, Zarina Khan s'afegia a l'opinió que la nova Resolució no reflecteix el missatge original de repensar l'enfocament sobre la seguretat internacional, sinó que més aviat “presenta reparacions tècniques que omplen els buits de les Resolucions prèvies”. Alaa Murabit se sumava a les reserves respecte la RCS 2242 però afirmava que “tampoc seria possible tractar realment la violència de l'extremisme sense la participació de les dones” i que l'atenció que els atorga la nova Resolució podria arribar a servir per canviar el model de participació, ja sigui en la lluita contra l'extremisme o per aturar la violència en qualsevol dels conflictes armats arreu del món.

HISTÒRIA, PROGRÉS I OBSTACLES DE LA RCS 1325 A BÒSNIA I HERCEGOVINA

Malgrat la importància que va tenir la violència sexual exercida contra les dones durant la guerra dels Balcans per a l'adopció i implementació de la Resolució 1325, el país no va aprovar el primer Pla d'Acció Nacional (PAN) fins l'any 2010. L'any següent es va establir un Consell de coordinació pel monitoratge de la seva implementació que, malgrat estar molt basat en indicadors quantitius, va ser molt útil per a la revisió i el desenvolupament d'un segon PAN, aprovat l'any 2014. Mitjançant alguns dels resultats obtinguts, Lejla Somun-Krupalija va exposar l'evolució de la implementació de la RCS 1325 a Bòsnia i Hercegovina a través de la història, els progressos i els obstacles sorgits del naixement i l'aplicació del primer Pla d'Acció Nacional.

Els avenços més evidents dels primers tres anys d'implementació de la RCS 1325 al país balcànic es basen en l'augment sostingut del nombre de dones en diverses posicions de presa de decisions: un 24% a nivell legislatiu; un 15% a nivell executiu; un 43% a nivell de tribunals; un 52% en fiscalies (tot i que quan es tracta de llocs directius els percentatges cauen al 15-20%) i un increment del 12% en la representació de missions diplomàtiques. El creixement més important, però, s'ha donat al Ministeri de Defensa amb un augment del 40%, del qual el més significatiu es troba en la participació de les dones en missions de pau, que han passat del 3 al 24%.

Més enllà de les xifres, Lejla Somun-Krupalija també va assenyalar el fet que s'hagin creat punts focals de gènere a tots els Ministeris que participen al Pla d'Acció Nacional; la introducció de la perspectiva de gènere entre les forces policials per treballar amb violència domèstica; la implementació de Plans d'Acció Local en alguns municipis i, finalment, la realització d'alguns tallers sobre sensibilització de la participació de les dones en processos de pau.

Pel que fa els obstacles, la ponent va explicar que n'hi ha "molts" i de diversa naturalesa. En primer lloc, l'èmfasi excessiu en l'àrea de seguretat, defensa i policia ja que donada la importància dels indicadors quantitius, aquesta és l'única àrea on s'han pogut aportar canvis concrets. En segon lloc, la inconsistència de la legislació d'igualtat de gènere que porta a diferents comprensions i llenguatges respecte la llei; en tercer lloc, l'escassa representació del sector de les ONG en el Consell de coordinació pel monitoratge malgrat el seu paper clau en l'aprovació del PAN; en quart lloc, el desconeixement de la perspectiva de gènere i la seva transversalitat i, en definitiva, la manca de voluntat política que no ha destinat pressupost governamental a la implementació del PAN ni a molts dels serveis que podrien estar disponibles per a les supervivents dels crims de violència sexual durant la guerra. La impunitat i la no restitució a les víctimes en aquest cas és especialment significativa perquè la violència sexual patida per les dones durant i després de la guerra de Bòsnia va ser un dels elements clau que van impulsar l'adopció de la Resolució 1325, l'any 2000.

Segons Lejla Somun-Krupalija, l'evolució de les dades exposades s'ha tingut en compte per a l'elaboració del segon Pla d'Acció Nacional que s'ha centrat en tres objectius bàsics: la protecció preventiva, l'augment dels indicadors qualitius i la introducció de la perspectiva de la seguretat humana en els Ministeris a càrrec de la defensa, la seguretat i la policia.

El balanç positiu dels quinze anys de la RCS 1325 realitzat durant la jornada va posar de manifest l'evolució del dret internacional, la visibilització de les necessitats específiques de les dones durant els conflictes armats i els canvis en els cossos de seguretat en els quals s'hi han començat a afegir les dones. No obstant, les dificultats constatades assenyalen l'exigència d'un compromís més ferm per part dels governs per a transformar les declaracions de bones intencions en accions sobre el terreny, així com la necessitat d'ampliar horitzons en els plantejaments de treball per a assolir una efectiva implementació de l'Agenda sobre Dones, Pau i Seguretat.

Al llarg dels diferents debats de la jornada, diverses veus des del públic van apuntar a la visió segmentada dels conflictes armats on el focus d'atenció segueix massa centrat en l'esclat de la violència als camps de batalla (i en les seves conseqüències) i on els exèrcits segueixen essent els protagonistes. L'anàlisi dels conflictes hauria d'incorporar també l'anàlisi de polítiques i models econòmics legitimats a països del Nord que, sovint, són la causa original dels conflictes i/o de contextos extremadament violents que s'esdevenen a països anomenats 'del Sud'. Alguns dels exemples esmentats van ser l'extracció de minerals a l'Àfrica per part dels països occidentals, tal com denunciava Ruth Ochieng o -tal i com apuntava Alaa Murabit- el mateix negoci que generen les guerres tant per part d'alguns estats com per part d'actors privats.

Des d'aquest punt de vista, doncs, Ruth Ochieng assenyalava que l'Agenda sobre Dones, Pau i Seguretat "és una qüestió global que no pot deslligar-se dels drets humans ni dels drets econòmics". I, en aquesta mateixa línia, Alaa Murabit destacava que és important tenir en compte totes les causes relacionades amb els conflictes "ja sigui l'extremisme violent, l'explotació de recursos, les migracions massives o l'escalfament global" així com el qüestionament del model econòmic, capitalista i patriarcal que segueix guiant les polítiques a nivell internacional i, per tant, moltes de les negociacions de pau.

Es posava així de manifest, la necessitat de fer un canvi profund en l'enfocament de l'Agenda que prioritzi la prevenció de la violència i la capacitat de les dones per construir la pau des d'una perspectiva crítica recuperant així l'esperit antimilitarista original contingut en les arrels més genuïnes de la Resolució 1325. En paraules de Ruth Ochieng “serà la prevenció dels conflictes la que desmantellarà el militarisme i no a la inversa” ja que, tal com va concloure María Villellas al final de la jornada “la Resolució 1325 va néixer com una eina per posar fi a les guerres i la violència i no perquè les guerres tinguin perspectiva de gènere”.

ALTRES TÍTOLS:

INFORMES

11/2013

Las operaciones de paz y la aplicación del Derecho internacional humanitario
Júlia Gifra

10/2013

Empresas militares y de seguridad y el Derecho internacional humanitario
Jaume Saura Estapà y Marta Bitorsoli Cirocco
(Also available in English).

9/2013

Transitional Justice in Nepal
Carlos Fernández Torné

8/2013

Los crímenes de naturaleza sexual en el Derecho internacional humanitario
Magdalena M. Martín y Isabel Lirola
(Also available in English)

7/2013

República Democràtica del Congo: Un estat de la qüestió
Josep Maria Royo

6/2012

La responsabilidad penal del personal de Naciones Unidas.
Xavier Pons (Dir.) y Elisenda Calvet (Coord.)
(Also available in English).

5/2012

Prevenió de Conflictes, Foment de la Pau i Cooperació per al Desenvolupament
Nadja Gmelch

4/2011

La Unión Europea y la Conferencia de Revisión de la Corte Penal Internacional
Claudia Jiménez, Montserrat Pi y Esther Zapater

3/2011

Justicia en épocas de transición. Conceptos, Modelos, Debates, Experiencias
Farid Samir Benavides

2/2010

Reflexiones sobre la categoría de víctima de violencia política con mirada de género
María Truñó

1/2010

Un Servei Civil Noviolent: Viabilitat i Característiques
Rubén Campos

DOCUMENTS ICIP

13/2015

Cap a un nou orient mitjà? reptes i oportunitats per a la pau
ABRIL/MAIG 2015

12/2014

Escenarios posconflicto en Colombia. Agenda, oportunidades y hoja de ruta.
MAYO 2014

11/2014

Companies in Conflict Situations
ENERO 2013

10/2013

Les institucions medievals de pau a Catalunya
OCTUBRE 2012

9/2012

El futuro de la Corte Penal Internacional
GENER 2012

8/2012

Companies in Conflict situations: Advancing the research agenda
OCTOBER 2011

7/2011

Polarización y Conflictos en América Latina
MAYO 2011

6/2011

La Paz en Movimiento
OCTUBRE 2010

5/2011

Pau, Conflicte i Seguretat a l'Àfrica
NOVEMBRE 2010

4/2010

Conditions pour la consolidation de la paix en Côte d'Ivoire
SEPTEMBRE 2010

3/2010

Midiendo la paz. Iniciativas, limitaciones y propuestas
MARZO 2010

2/2010

The Barcelona Forum on Decentralized Governance and Conflict Prevention
6-8 JULY 2009

1/2010

Jornades del Moviment per la Pau
13 i 14 DE NOVEMBRE DE 2009

RESULTATS DE RECERCA

05/2014

La construcció de la pau i l'educació per a la ciutadania i els drets humans
M. Carme Boqué Torremorell (Coord.)

04/2012

La política de exportaciones de armamento de los países de la Unión Europea a África (2002-2010)
Eduardo Melero
(Also available in English).

03/2012

Lecciones aprendidas de la participación española en guerras asimétricas (2000-2012)
Rafael Martínez (Dir.)

02/2012

Justicia de Transición: El caso de España
Santiago Ripol i Carlos Villán (Dirs.)

01/2012

Las Operaciones Militares de España en el Exterior
Eduardo Melero Alonso

All issues available at / Todos los números disponibles en / Tots els números disponibles a:

www.gencat.cat/icip/

INTERNATIONAL
CATALAN
INSTITUTE

FOR PEACE

TAPINERIA 10, 3rd F. 08002 BARCELONA
T. (+34) 93 554 42 70
ICIP@GENCAT.CAT | WWW.ICIP.CAT